



Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

19. Gratia præparans voluntatem quid sit, & quomodo secus ab Augustino quam à Scholasticis quibusdam intelligatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

præueniens, prout à Deo venit inciditque in potentiam voluntatis, altera quatenus eum voluntate concurrat, non ab antiquis auctoribus fluxit, sed eam subtilitas Philosophiæ peperit. Vereres enim auctores siue vocabula gratiarum usurpent specialiter, iuxta primum sensum supra datum, siue generaliter iuxta secundum, non agnoscent nisi unam gratiam respectu consensu voluntatis, ita videlicet, ut in primo sensu gratia præueniens, operans, excitans, nunquam possit esse subsequens, cooperans, adiuuans; quia ista respiciunt diversos actus voluntatis. Veruntamen illa eadem gratia præueniens, operans, excitans, ad hoc ut re ipsa voluntas eis præuenta & excitata consentiat, non habent aliam adjunctam gratiam, quæ ad eundem actum, iuxta phrasim Scholasticorum, adjuuet & cooperetur. Nam illa ipsa gratia præueniens, operans, excitans istud officium præstant, quandoquidem non nisi propter istud ipsum tribuantur: ita videlicet ut sint simul præueniens, operans, excitans, iuxta primum sensum Patrum, & subsequens, cooperans, adiuuans iuxta sensum Scholasticorum.

A Nam quod ipsi putant contingere nonnunquam ut gratia Christi reuera sit præueniens, operans, excitans, & tamen eadem non sit subsequens, cooperans adiuuans defectu videlicet voluntatis, quæ gratiæ præuenienti consentire detrectat, iam supra satis excussum rejectumque sunt. Gratia enim Christi, iuxta dogma à sancto Augustino constanter traditum, a nullo duro corde respuitur. Ideo quippe tribuitur ut duritia cordis primus auferatur. Vnde quæcunque gratia defectu voluntatis effectu caret non est illa Christi gratia, de qua disputamus, sed sub lege atque doctrina comprehenditur. Christus enim ea de causa mortuus est, ut ceteræ quæcunque gratiæ, siue in intellectu, siue in voluntate, siue in sensibus collocentur, quæ propter duritiam voluntatis rebellesque carnis concupiscentias effectu carebant suo, ad operandum emollita flexæque voluntate rapiantur. Qua de re superius satis diximus. Et inde nascitur quod nulla Christi gratia, iuxta doctrinam istorum Patrum, præueniat operandoque excitet voluntatem, quin simul voluntati, phrasi in Scholis usitata, cooperetur, eamque vicissim cooperantem adjuuet.

CAPVT XIX.

Gratia præparans voluntatem quid sit, & quomodo secus ab Augustino quam à Scholasticis quibusdam intelligatur.

E X eadem vena fluit, quod illam gratiam, quæ præparatur voluntati à Domino, quæ tantopere à sancto Augustino decantata est, non rectè recentiores intelligunt. Putant enim significari gratiam aliquam quæ potentia voluntatis quodammodo proximè præparetur, ut in actum influat, ita videlicet ut voluntas à Domino præparata sit, quamvis nullus consensus ejus consequatur; quemadmodum etiam paratus ad iter esse dicitur, qui impedimento superveniente retinetur. Sed reuera phrasia Scripturæ & Augustini non satis assequuntur. Voluntas enim non sumitur ab Augustino, quando de præparatione voluntatis loquitur, pro potentia, sed pro actu voluntatis, ut sit idem quod volitio. Itaque præparari voluntatem à Domino, non est aliud, quam per gratiam voluntatem seu volitionem fieri seu effici à Domino: quod aliâ phrasia activè dicere solet: Deus operatur ut velimus, seu Deus operatur & velle, Deus donat voluntatem, & hujusmodi, quibus significatur Deus per gratiam non præparare potest: tam voluntatis, vel in ea operari eo fine ut velimus, sed ut efficacissimè in alio loco exprimit, à agere & peragere ut credamus, hoc est ut velimus. Quæ de re fusè ostendimus b suo loco. Hoc ergo sensu præparari seu effici hominis voluntatem seu volitionem indicat passim Augustinus, ut quando dicit in Epistola centesima-septimâ: Ex sine ulis sententijs Catholicis à se prolatis, id conjicit ut consistamus gratia

A Dei præueniri hominum voluntates, id est, volitiones, & per hanc eas potius præparari, quam propriè earum meritum dari. Et inferius: Deum gratia sua auferre insidibus cor lapideum, & præuenire in hominibus bonarum merita voluntatum; ita ut voluntas per antecedentem gratiam præparetur. Quod alijs verbis in eadem Epistola de illa præueniente & præparante gratia loquens dicit: Dat merita ipsa cum datur, quia præuenit hominis voluntatem bonam, nec eam inveniit in cuiusquam corde, sed facit. Deus convertit corda hominum: sic agit eorum sensum ut accommodent assensum. Deus & velle operatur & currere, & similia. Et evidentissimè contra Iulianum: Si non præuenit gratia voluntatem, ut operetur eam, sed prius existenti voluntati gratia cooperatur, quomodo verum est, Deus in nobis operatur & velle? Quomodo PRÆPARATUR voluntas à Domino? Et in libro de Gratia & libero arbitrio: Certum est nos mandata servare si volumus, sed quia PRÆPARATUR voluntas à Domino, ab illo petendum est ut tantum velimus, quantum sufficit ut volendo faciamus. Certum est nos velle cum volumus, sed ille facit ut velimus bonum, de quo dictum est, quod paulo ante posui, PRÆPARATUR voluntas à Domino: de quo dictum est: Deus est qui operatur in vobis & velle. Et inferius: Parabat enim Petrus se posse, quod se velle sentiebat. Et quis istam partem dare exspectat charitatem (hoc est, voluntatem bonam seu velle) nisi ille qui præparat voluntatem, id est velle, & cooperando perficit, quod operando incipit. Quoniam qui ut velimus, operatur,

lib. 1. de grat. cap. 16.
lib. 1. de grat. cap. 17.
lib. 1. de grat. cap. 18.
lib. 1. de grat. cap. 19.
lib. 1. de grat. cap. 20.
lib. 1. de grat. cap. 21.
lib. 1. de grat. cap. 22.
lib. 1. de grat. cap. 23.
lib. 1. de grat. cap. 24.
lib. 1. de grat. cap. 25.
lib. 1. de grat. cap. 26.
lib. 1. de grat. cap. 27.
lib. 1. de grat. cap. 28.
lib. 1. de grat. cap. 29.
lib. 1. de grat. cap. 30.

lib. 1. de grat. cap. 16.
lib. 1. de grat. cap. 17.
lib. 1. de grat. cap. 18.
lib. 1. de grat. cap. 19.
lib. 1. de grat. cap. 20.
lib. 1. de grat. cap. 21.
lib. 1. de grat. cap. 22.
lib. 1. de grat. cap. 23.
lib. 1. de grat. cap. 24.
lib. 1. de grat. cap. 25.
lib. 1. de grat. cap. 26.
lib. 1. de grat. cap. 27.
lib. 1. de grat. cap. 28.
lib. 1. de grat. cap. 29.
lib. 1. de grat. cap. 30.



operatur, incipiens &c. Cujusmodi loca passim obvia sunt, quibus non aliter docet Deum per gratiam preparare voluntatem, nisi quia preparat seu operatur velle, sive per gratiam proprie operantem efficiendo ut velit, sive per cooperantem, ut potentius velit.

Et ista sunt quæ de gratiæ divisionibus totaque natura ejus & operandi modo, juxta

sancti Augustini & Ecclesiæ Romanæ & Catholicæ mentem, nobis dicenda occurrerunt. Cujus quidem Ecclesiæ & universalis ejus Pastori Romani Pontificis iudicio ac censure, quicquid hac de re vel alia quacunque hæcenus scripsi, vel porro in posterum scripturus sum, toto corde ac sincerâ mente subijcio.

F I N I S.

CORNELII IANSENII
EPISCOPI IPRENSIS.
DE
GRATIA CHRISTI
SALVATORIS
LIBER QUINTVS.

Qui est de effectibus gratiæ Christi.

CAPVT PRIMVM.

Transitur ad effectus gratiæ medicinalis Christi. Gratia Christi tantummodo ad diligendum in cuiusvis præcepti impletione Deum necessaria est.



DIXIMVS quid sit adiutorium gratiæ Christi, quis operandi modus, quæ divisiones ejus, nunc de effectibus ejus non nihil dicendum superest, ad quæ videlicet opera bona nec-

cessarium sit, an ad omnia quarumcunque potentiarum & virtutum, an vero ad certi generis dumtaxat. Dubitatio quippe suboriri posset ex multis Augustini locis, quæ præcedenti libro de cœlesti delectatione iustitiæ disputantes produximus. Nam videtur inde sequi, nullos actus delectationis esse illam veram gratiam Christi, nisi solos illos quibus trahimur ad diligendam iustitiam aut Deum, hoc est, quibus dilectio seu charitas Dei & proximi nobis, Deo donante, communicatur. Nam pleraque sancti Doctoris loca de tali delectatione intelliguntur. Quod si ita est, jam reliquarum virtutum supernaturalium actus videntur ab homine fieri posse sine gratia Dei. Neque enim opus est actuali dilectionis motu, quo referantur in Deum, ad hoc ut ab homine

A iusto elici possint; quicquid tandem de illa questione sentiendum sit, utram tunc tales actus apud deum aliquid mereantur, nec ne.

Respondetur, quisquis ex præcedentibus colligit ex Augustini mente, solam suavitatem qua fiat ut diligamus Deum esse gratiam Christi medicinalem, quam humano generi ægrotanti dedit, rectè colligit. Quod quamvis recentioribus Doctoribus valde fortasse mirum videatur, qui putabunt, vel omnium aliarum virtutum opera destrui, vel ad naturæ vires revocari, ex Augustini tamen mente dubitatione caret. Cujus principia qui penetraverit, doctrinæ ipsius, tanquam verè Christianæ, puritatem venerabitur potius, quam tanquam à tramite veritatis abstrusam averfabitur. Sed antequam, quo pacto doctrina ejus accipienda sit, ostendamus, eam revera esse hanc ipsam quam asserimus, demonstrandum est; so-

B lam videlicet charitatis inspirationem, qua fiat ut Deum verè, sincerè, & ut oportet diligamus, esse ex Augustini sententia propriè gratiam Salvatoris mundi, prout gratia propriè dicta Christi à scientia distinguitur. Nam scientia